

Revisionsrapport

Granskning av delårsrapport 2017

Region Gotland

*Carin Hultgren,
Certifierad kommunal
revisor*

*Jenny Nyholm
Fredrik Birkeland,
Revisionskonsulter*

Oktober 2017

Innehåll

1.	Sammanfattning	2
2.	Inledning	3
2.1.	Bakgrund	3
2.2.	Syfte och revisionsfrågor	3
2.3.	Revisionskriterier	3
2.4.	Avgränsning och metod.....	3
3.	Iakttagelser och bedömningar	5
3.1.	Lagens krav och god redovisningssed	5
3.1.1.	Iakttagelser	5
3.1.2.	Bedömning.....	6
3.2.	God ekonomisk hushållning.....	6
3.2.1.	Iakttagelser	7
3.2.2.	Bedömning.....	9

1. Sammanfattning

PwC har på uppdrag av regionens förtroendevalda revisorer översiktligt granskat regionens delårsrapport för perioden 2017-01-01 – 2017-08-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2017.

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge regionens revisorer ett underlag för sin bedömning av om delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål som regionfullmäktige fastställt.

Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?

Vi bedömer att delårsrapporten i allt väsentligt är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed, med reservation för komponentavskrivningar av materiella anläggningstillgångar som inte tillämpas avseende investeringar gjorda före 2016 utan endast för nya investeringar. Hanteringen avviker mot god redovisningssed (RKR 11.4). Liksom tidigare år noteras även att det finns en eftersläpning i bokföringen avseende köpt utomlänsvård.

I och med årets prognostiserade resultat indikerar regionen kunna återställa tidigare års underskott och redovisa en ekonomi i balans för år 2017.

- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

Vi bedömer att det prognostiserade resultatet inte är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt i budget 2017. Av de fem mål som följs upp är det endast ett som uppfylls i och med lämnad prognos det vill säga att den totala nettokostnadsökningen *inte* överstiger ökningen av skatteintäkter och generella statsbidrag. Målet om andelen skattefinansierade investeringar följs upp först i årsbokslutet.

Vi bedömer, utifrån delårsrapportens återrapportering, att verksamhetens prognostiserade utfall delvis är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen i budget 2017. Regionstyrelsen gör ingen egen sammanfattande bedömning av prognostiserad måluppfyllelse, vilket försvårar vår bedömning.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Kommuner är skyldiga att minst en gång om året upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten från årets början och i revisorernas uppgift ingår att granska kommunens delårsrapport.

Delårsrapporten ska omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret och den ska innehålla en översiktlig redogörelse för utvecklingen av kommunens verksamhet och resultat sedan föregående räkenskapsårs utgång.

Kommunen skall formulera verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning i budgeten. Dessa mål ska sedan följas upp i delårsrapport och årsredovisning.

Revisionsobjekt är regionstyrelsen som är ansvarig för delårsrapportens upprättande.

2.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att ge revisorerna underlag för sin skriftliga bedömning vilken skall biläggas delårsrapporten i samband med fullmäktiges behandling av densamma.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

2.3. Revisionskriterier

Följande kriterier används i granskningen:

- Kommunallag (KL), kap 9:9 a
- Lag om kommunal redovisning (KRL), kap 9
- Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 22, Delårsrapport
- Fullmäktiges beslut avseende god ekonomisk hushållning
- Fullmäktiges anvisningar avseende delårsrapport

2.4. Avgränsning och metod

Granskningen av delårsrapporten avgränsas till följande:

- översiktlig granskning av det siffermässiga bokslutet per 2017-08-31,
- förvaltningsberättelsens innehåll,

- hur kommunen redovisar hur väl det prognostiserade resultatet är förenligt med målen för god ekonomisk hushållning (både finansiella och verksamhetsmässiga mål).

Granskningen utgår från Vägledning 4, Granskning av delårsrapport, utgiven av Sveriges kommunala yrkesrevisorer (SKYREV). Granskningen sker genom analytisk granskning och intervjuer med nyckelpersoner som är ansvariga för delårsrapportens upprättande.

Granskningen har planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om delårsrapporten ger en rättvisande bild. Granskningen är översiktlig och omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen till den information som ingår i delårsrapporten. Detta utesluter inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt ISA och god revisions-sed i övrigt har.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomidirektör, redovisningschef och koncern-controller.

3. Iakttagelser och bedömningar

3.1. Lagens krav och god redovisningssed

3.1.1. Iakttagelser

Den upprättade delårsrapporten omfattar perioden januari – augusti. Resultatet för perioden uppgår till 173 mnkr. I resultatet ingår realisationsvinster om 11,8 mnkr. Prognosen för helåret uppgår till 69 mnkr, vilket är en positiv budgetavvikelse om 42 mnkr. Förklaringen är att verksamhetens intäkter, skatteintäkter och generella statsbidrag har ökat samtidigt som kostnadsökningen varit lägre än budgeterat.

Delårsrapporten består av en förvaltningsberättelse samt resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys. En sammanställd redovisning har upprättats i delårsrapporten.

Översiktlig förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen innehåller uppgift om händelser av väsentlig betydelse som inträffat under eller efter delårsperiodens slut, men innan delårsrapporten upprättas. Upplysningar om regionens förväntade utveckling avseende ekonomi och verksamhet beskrivs.

En samlad, övergripande redovisning av regionens investeringsverksamhet framgår av förvaltningsberättelsen. Den totala investeringsbudgeten uppgår till 820,1 mnkr. Per sista augusti har 263 mnkr förbrukats.

En redovisning av hur helårsprognosen förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten görs. Nämndernas prognostiserade resultat för helåret visar på ett samlat underskott om -26 mnkr jämfört med budget. Det nämnder som prognostiserar en negativ avvikelse mot budget är hälso- och sjukvårdsnämnden (-40 mnkr), socialnämnden (-27 mnkr) och byggnadsnämnden (-1 mnkr). Övriga nämnder prognostiserar ett överskott.

En bedömning av balanskravsresultatet utifrån helårsprognosen lämnas. Balanskravsresultatet uppgår i perioden till 170 mnkr. I och med årets prognostiserade resultat indikerar regionen kunna återställa tidigare års underskott och redovisa en ekonomi i balans för år 2017.

Upplysningar om hur regionens koncern definierats/avgränsats, vilka juridiska personer den består av och hur den förändrats i sin sammansättning under delårsperioden framgår.

Finansiella rapporter

Delårsrapporten innehåller resultat- och balansräkning, kassaflödesanalys samt noter. Räkenskaper omfatta periodens utfall samt jämförelsetal i enlighet med gällande rekommendation. Sammanställda räkenskaper ställs inte upp jämte regionens, utan redovisas separat. Sammanställda räkenskaper omfatta de bolag som ska ingå.

Vid granskningen av periodens resultat- och balansräkning för regionen har följande avvikelser noterats:

- Komponentavskrivning av materiella anläggningstillgångar tillämpas inte fullt ut. Regionen tillämpar inte rekommendationen avseende investeringar gjorda före 2016, utan endast för nya investeringar, vilket är en avvikelse mot god redovisningssed.
- Liksom tidigare år finns det en eftersläpning i bokföringen avseende köpt vård från Karolinska Universitetssjukhuset. Vi rekommenderar, i likhet med tidigare år, att regionen ser över sina periodiseringsprinciper avseende köpt vård så att kostnaden för utförda tjänster bokförs på det år som tjänsten utförs i enlighet med god redovisningssed.

Vissa andra upplysningar

Redovisningsprinciper för delårsrapporten anges som ett eget avsnitt i delårsrapporten. Det framgår inte att principerna är densamma som vid föregående års årsbokslut.

Förklaring till säsongvariationer beskrivs ej särskilt. Karaktären och storleken på jämförelsestörande poster lämnas som upplysningar i not till resultaträkningen. Förändring av väsentliga ansvarsförbindelser framgår av not till balansräkningen.

3.1.2. *Bedömning*

Vi bedömer att delårsrapporten i allt väsentligt är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed, med reservation för komponentavskrivningar av materiella anläggningstillgångar som inte tillämpas avseende investeringar gjorda före 2016 utan endast för nya investeringar. Hanteringen avviker mot god redovisningssed (RKR 11.4). Liksom tidigare år noteras även att det finns en eftersläpning i bokföringen avseende köpt utomlänsvård.

I och med årets prognostiserade resultat indikerar regionen kunna återställa tidigare års underskott och redovisa en ekonomi i balans för år 2017.

3.2. *God ekonomisk hushållning*

Regionfullmäktige har fastställt ett måldokument för mandatperioden 2017-2019 innehållande ett antal finansiella mål och verksamhetsmål.

Region Gotland har 32 övergripande mål som är fastställda av regionfullmäktige för perioden 2016-2019. Detta är den första rapporten som har upprättats utifrån styrmodellens alla delar. Målen är gemensamma för alla nämnder och förvaltningar men berör respektive nämnd och förvaltning på olika sätt, något som nämnderna specificerar i sina verksamhetsberättelser. *Alla nämnder förutom kultur- och fritidsnämnden har till delårsbokslutet en beslutad verksamhetsplan som bygger på de mål som regionfullmäktige antagit.* En sammanställning av nämndernas arbete visar att det sammantagna arbetet i nämnderna berör samtliga mål, vill säga att minst en nämnd berör vart och ett av målen.

De 32 målen är samlade under 6 områden, 26 av målen uppdelade inom 5 områden, ingår i mål för verksamheten och de resterande 6 målen återfinns under finansiella mål.

3.2.1. Iakttagelser

Finansiella mål

Inom målområdet för ekonomi finns det totalt 6 beslutade mål. I delårsrapporten görs en prognos av 4 av dessa mål, där 1 av dem förväntas uppfyllas och tre förväntas inte uppfyllas för 2017. Det femte målet kommenteras endast och det 6e målet kommenteras endast i samband med helårsbokslutet.

Mål	Prognos
<i>Budgeterat resultat ska uppgå till minst 2 % av nettokostnaden.</i>	Målet prognostiseras inte uppnås för 2017. Det budgeterade resultatet uppgår till 0,6 %.
<i>Årets ekonomiska resultat ska uppgå till minst 2 % av nettokostnaden.</i>	Årets prognos är 1,4 % av nettokostnaden. Det indikerar att målet inte kommer att uppnås.
<i>Soliditeten skall vara minst 45 %.</i>	Målet för soliditeten uppnås inte. Soliditeten för perioden uppgår till 44,1 %.
<i>Den totala nettokostnadsökningen ska inte överstiga ökningen av skatteintäkter och generella statsbidrag.</i>	Målet prognostiseras uppnås. Den totala nettokostnadsökningen för Region Gotland, efter finansnetto och med hänsyn tagen till jämförelsestörande poster, uppgår till 2,7 %. Ökningen av skatteintäkter och generella statsbidrag uppgår i perioden till 4,9 %.
<i>Regionens materiella tillgångar ska vårdas.</i>	Hälso- och sjukvårdsnämnden, regionstyrelsen och tekniska nämnden har kommenterat detta mål som ett som de förhåller sig till. Dock finns relativt lite aktiviteter.
<i>Skattefinansierade investeringar ska vara egenfinansierade till 100 %.</i>	Måluppfyllelse följs upp först i årsbokslutet.

Verksamhetsmål

I delårsrapporten görs en uppföljning av samtliga mål som fullmäktige fastställt för verksamheten. Redovisningen görs i de fall det finns tillgängliga uppgifter för året avseende de indikatorer som fastställts till respektive mål redovisas detta. Målen följs upp var för sig och det finns således inte någon gemensam uppföljning per målområde.

Område	Mål	Uppföljning
Social hållbarhet	<i>God folkhälsa, Gotlänningarna känner sig delaktiga, Ett jämställt och jämlikt Gotland, Alla barn har goda uppväxtvillkor, Ett rikt och tillgängligt kultur- och fritidsliv, En levande landsbygd och ett attraktivt Visby för bibehållen inomregional balans.</i>	Totalt 6 mål under området för social hållbarhet. Vart och ett av målen är utvärderade från indikatorer som följs över tid och jämförs mot riket. <i>Utfall/prognos för 2017 avseende indikatorerna</i>

		<i>redovisas för ett fåtal indikatorer inom målet "Alla barn har goda uppväxtvillkor" och avser andelen behöriga elever i åk 9¹. För övriga saknas uppgifter för 2017.</i>
Ekonomisk hållbarhet	<i>Ingen bostadsbrist, Alla elever fullföljer gymnasieskolan, Hög andel gotlänningar i arbete eller studier, God tillgång till vuxenutbildning, Långsiktig goda och stabila kommunikationer, Ett gott näringslivsklimat, Ökad folkmängd.</i>	Totalt 7 mål under området för ekonomiska hållbarhet. Dessa utvärderas mot indikatorer som följs upp över tid. <i>Utfall/prognos för 2017 avseende indikatorerna redovisas för ett fåtal indikatorer inom målet "Alla elever fullföljer gymnasieskolan" och avser andelen behöriga elever i åk 9. För övriga saknas uppgifter för 2017.</i>
Ekologisk hållbarhet	<i>Utveckla Gotland som ekokommun, Ställ om till lokalproducerad och förnybar energi, Säkra tillgången till vatten av god kvalitet, Gotlands klimatavtryck ska minska, Ett ansvarsfullt samhällsbyggande som bidrar till tillväxt över hela ön.</i>	Totalt 5 mål under området för ekologisk hållbarhet. Två av dem görs endast uppföljningar av i årsredovisningen. Resterande utvärderas utifrån indikatorer som följs över tid. <i>Utfall/prognos för 2017 avseende indikatorerna saknas för merparten av målen.</i>
Kvalitet	<i>God tillgänglighet till Region Gotland, God kvalitet i skolan, God kvalitet i vården, God kvalitet i omsorgen.</i>	Totalt 4 mål under området för kvalitet. Dessa utvärderas utifrån vad kunderna/medborgarna upplever i form av kvalitet och tillgänglighet. <i>Utfall/prognos för 2017 avseende indikatorerna saknas för merparten av målen.</i>
Medarbetare	<i>Medarbetare har förutsättningar att</i>	Totalt 4 mål under området

¹ Samma indikator följs upp för målen "Alla barn har goda uppväxtvillkor" och "Alla elever fullföljer gymnasieskolan" d.v.s. andelen elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommunen.

	<p><i>bidra till verksamhetsutveckling, Ledare skapar förutsättningar för och tar tillvara engagemang hos medarbetarna, Medarbetare förstår verksamheten och sitt eget uppdrag, Arbetsmiljön ger förutsättningar för medarbetaren att bibehålla god hälsa.</i></p>	<p>för medarbetare. Vid årsskiftet kommer en medarbetarundersökning att genomföras i regionen för att på så sätt mäta måluppfyllelsen. I undersökningen mäts motivations-, ledarskaps-, styrnings- samt helhetsindex utifrån hållbart medarbetarengagemang (HME), klimat i arbetsgrupp samt attraktiv arbetsgivare.</p> <p><i>Utfall/prognos för 2017 avseende indikatorerna saknas för merparten av målen.</i></p>
--	--	---

3.2.2. *Bedömning*

Vi bedömer att det prognostiserade resultatet inte är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt i budget 2017. Av de fem mål som följs upp är det endast ett som uppfylls i och med lämnad prognos det vill säga att den totala nettokostnadsökningen *inte* överstiger ökningen av skatteintäkter och generella statsbidrag. Målet om andelen skattefinansierade investeringar följs upp först i årsbokslutet.

Vi bedömer, utifrån delårsrapportens återrapportering, att verksamhetens prognostiserade utfall delvis är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen i budget 2017. Regionstyrelsen gör ingen egen sammanfattande bedömning av prognostiserad måluppfyllelse, vilket försvårar vår bedömning.

2017-10-31

Carin Hultgren
Uppdragsledare

Jenny Nyholm
Projektledare